

Vlaamse Arbeidsrekening

Definities & beknopte methodologie

www.steunpuntwerk.be/cijfers

'lokale arbeidsmarkten'

Boie Neefs
Ruben De Smet

Laatste update: juli 2021

Methodologie

Steunpunt Werk

Vlamingenstraat 83 bus 3552 - 3000 Leuven

T:+32 (0)16 32 32 39

steunpuntwerk@kuleuven.be

www.steunpuntwerk.be

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
1. Bevolking naar socio-economische positie	4
1.1. De bevolking.....	4
1.2. De beroepsbevolking.....	4
1.3. De niet-beroepsactieven	6
1.4. Afgeleide indicatoren	6
2. Binnenlandse werkgelegenheid	6
2.1. Binnenlandse werkgelegenheid – in personen	6
2.2. Loontrekkende binnenlandse werkgelegenheid – in arbeidsvolume	7
3. Pendel	8
3.1. Inkomende pendel (loontrekkenden)	8
3.2. Uitgaande pendel (loontrekkenden)	8
4. Jobs	9
4.1. Afgeleide indicatoren	10
5. Vestigingen	10
5.1. Vestigingen met personeel	10
6. Detailniveau	11
6.1. Arbeidsregime	11
6.2. Sectoren	11
6.3. Nationaliteit & migratieachtergrond.....	13
6.4. Werkplaats	13
6.5. Dimensieklasse.....	14

Een uitgebreide beschrijving van het concept van de Vlaamse Arbeidsrekening kan u [hier](#) terugvinden. Daarnaast zijn er voor de deelcomponenten aparte methodologische rapporten die in meer detail de gehanteerde methodologie en definities overlopen. Deze kan u terugvinden op www.steunpuntwerk.be in de rubriek ‘publicaties’, publicatietype ‘methodologie’.

Inleiding

Een arbeidsrekening is een raamwerk voor het integreren van arbeidsmarktstatistieken: een intern consistente raming van kernvariabelen met betrekking tot de arbeidsmarkt. In de arbeidsrekening wordt bestaande arbeidsmarktinformatie in een logisch geheel van op elkaar aansluitende gegevens geïntegreerd met duidelijk gedefinieerde begrippen en identiteitsrelaties. De primaire doelstelling van dit integratieproces bestaat er in om op een systematische wijze inzicht te bieden in de toestand en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.¹

Onderstaand overzicht geeft de voornaamste componenten weer die we in de Vlaamse arbeidsrekening behandelen: de bevolking naar socio-economische positie, de binnenlandse werkgelegenheid, de jobs en de vestigingen. De conceptuele definities dienen als leidraad bij het uitvoeren van de Vlaamse arbeidsrekening. Ze vormen het vertrekpunt voor het uitwerken van de methodologie en de concrete invulling van de arbeidsrekening. Voor de uitvoering van de Vlaamse arbeidsrekening vertrekken we van het jaar 2007 als nulmeting van de binnenlandse werkgelegenheid, en van het jaar 2006 voor de nulmeting van de overige componenten.

Overzicht. Componenten en conceptuele definities Vlaamse arbeidsrekening

Component		Definitie
Bevolking naar socio-economische positie	Totale bevolking	Personen die in België / het Vlaams Gewest (of andere geografische entiteit) wonen
	Niet-beroepsactieve bevolking	Inwoners die niet werken en niet beschikbaar zijn voor een job of niet actief op zoek zijn naar werk
	Beroepsbevolking	Inwoners die ofwel werken ofwel beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek zijn naar werk.
	Werkloze beroepsbevolking	Inwoners die niet werken, maar wel beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek zijn naar werk
	Werkende beroepsbevolking	Inwoners die werken
Binnenlandse werkgelegenheid		Arbeid die ingezet wordt in vestigingen van een bepaalde geografische entiteit (bvb België of het Vlaams Gewest), uitgedrukt in personen of arbeidsvolume
Pendel		Loontrekkenden die in een andere geografische entiteit werken dan ze wonen
Jobs		Vervulde arbeidsplaatsen in vestigingen van een bepaalde geografische entiteit
Vestigingen		Productie-eenheden in een bepaalde geografische entiteit

¹ Zie [Concept Vlaamse Arbeidsrekening](#)

1. Bevolking naar socio-economische positie

De totale **bevolking** bestaat uit alle personen die in de referentieperiode in België wonen en kunnen we verder opdelen in socio-economische posities. Hierbij maken we een onderscheid tussen de niet-beroepsactieve bevolking en de beroepsbevolking (op arbeidsleeftijd). De **niet-beroepsactieve bevolking** bestaat uit die personen die niet werken, niet beschikbaar zijn voor een job of niet actief op zoek zijn naar een job. De **beroepsbevolking** bestaat uit diegenen die aan het werk zijn (werkenden) en zij die beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek naar werk (niet-werkende werkzoekenden).

In de raming van de bevolking naar socio-economische positie wordt de totale bevolking op arbeidsleeftijd ingedeeld volgens arbeidsmarktstatuut: niet-beroepsactief, werkend of werkzoekend.

Bij de raming van de bevolking naar socio-economische positie gaat het telkens om het jaargemiddelde van het betreffende jaar.

1.1. De bevolking

De totale bevolking wordt becijferd op basis van de statistieken van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) van de Federale Overheidsdienst Economie. Deze statistieken zijn jaarlijks beschikbaar.

1.2. De beroepsbevolking

De beroepsbevolking is de som van de werkenden en de niet-werkende werkzoekenden.

De werkenden

De werkende beroepsbevolking bestaat uit alle personen van 15 jaar en ouder die in de referentieperiode betaalde arbeid verricht hebben. Ook diegenen die tijdelijk afwezig waren van het werk, mits er een formele arbeidsverhouding bestond, behoren tot de werkende beroepsbevolking (bijvoorbeeld bij ziekte, zwangerschapsverlof of vakantie).

De werkenden worden berekend als de som van de loontrekkenden, de zelfstandigen en de helpers. Dankzij het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (DWH AM&SB bij de KSZ) kunnen we corrigeren voor dubbeltellingen bij RSZ, RSVZ, RVA en NIC. Waar nodig worden de data omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden.

a. De loontrekkenden

- de loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO, indien dit niet wordt gecombineerd met een statuut als zelfstandige, helper in hoofdberoep of grensarbeider
- de studenten gekend bij RSZ
- de studenten gekend bij RSZPPO
- de PWA-werknemers gekend bij RVA

- de uitgaande grensarbeid naar Duitsland, Nederland, Frankrijk en Luxemburg , al dan niet in combinatie met een ander statuut als zelfstandige of werkende bij RSZ of RSZPPO berekend via DWH AM&SB
- de loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO, maar niet als uitgaande grensarbeider, die hun job combineren met:
 - een statuut als zelfstandige in bijberoep
 - zelfstandige na pensioen
 - helper in bijberoep
 - helper na pensioen
- vanaf 2017 ook de loontrekkenden werkzaam in een internationale instelling²

b. De zelfstandigen

- de zelfstandigen in hoofdberoep gekend bij RSVZ, ook als dit wordt gecombineerd met een job als loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO, maar niet in combinatie met uitgaande grensarbeid
- de zelfstandigen in bijberoep gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA
- de zelfstandigen na pensioen gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA

c. De helpers

- de helpers in hoofdberoep gekend bij RSVZ, ook als dit wordt gecombineerd met een job als loontrekkenden gekend bij RSZ of RSZPPO, maar niet in combinatie met uitgaande grensarbeid
- de helpers in bijberoep gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA
- de helpers na pensioen gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA

De niet-werkende werkzoekenden

De werkzoekende beroepsbevolking bestaat uit alle personen van 15 jaar en ouder die in de referentieperiode geen werk hadden, maar die wel beschikbaar waren voor een job en actief op zoek waren naar werk. Het betreft hier de niet-werkende werkzoekenden zoals geteld bij de gewestelijke arbeidsbemiddelingsinstanties: VDAB, FOREM en Actiris; en verzameld door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

De niet-werkende werkzoekenden omvatten vier categorieën: (1) de werkzoekenden met een werkloosheidsuitkeringsaanvraag (WZUA), (2) de werkzoekende jongeren in Beroepsinschakelingstijd (BIT) (cf. schoolverlaters), (3) de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden en (4) andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

Het gaat in de gepubliceerde cijfers om jaargemiddelden, berekend als het gemiddelde van het aantal nwwz op de laatste dag van iedere maand van het betreffende jaar.

² De loontrekkenden werkzaam bij een internationale instelling (en niet gekend bij RSZ) waren voordien niet gekend als werkend, omdat er geen enkele betrouwbare en volledige statistiek bestond die hen in kaart bracht. Vanaf 2017 kunnen we gebruik maken van de metingen van BISA die dit in kaart brengt. Voor methodologische verduidelijking verwijzen we naar het [methodologisch rapport](#) van BISA.

1.3. De niet-beroepsactieven

De niet-beroepsactieve bevolking bestaat uit alle personen die in de referentieperiode niet gewerkt hebben en niet beschikbaar waren voor een job of niet actief op zoek waren naar werk. Het gaat bijgevolg om alle personen die niet bij de beroepsbevolking geteld worden. Zij worden daarom berekend als het verschil tussen de bevolking en de beroepsbevolking.

1.4. Afgeleide indicatoren

De **activiteitsgraad** kan worden berekend als het aandeel van de beroepsbevolking in de totale bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar of 20-64 jaar). De **werkzaamheidsgraad** kan worden berekend als het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar of 20-64 jaar). De **werkloosheidsgraad** kan worden berekend als het aandeel niet-werkende werkzoekenden in de beroepsbevolking.

2. Binnenlandse werkgelegenheid

De binnenlandse werkgelegenheid heeft betrekking op de arbeid die wordt ingezet in de Vlaamse/Belgische vestigingen, uitgedrukt in personen of arbeidsvolume.

2.1. Binnenlandse werkgelegenheid – in personen

De binnenlandse werkgelegenheid zoals in deze component uitgewerkt omvat alle **personen vanaf 15 jaar die een hoofdjob hebben in Vlaanderen/België** (of andere geografische entiteit). Centraal staat hierbij dus de **telling van het aantal werkenden volgens werkplaats**.³ Dit in tegenstelling tot de werkende beroepsbevolking (zie supra) waar steeds naar de woonplaats wordt gekeken. Het verschil tussen de binnenlandse werkgelegenheid en de werkende beroepsbevolking kunnen we verklaren door pendelstromen (zie infra).

De binnenlandse werkgelegenheid bestaat uit alle in Vlaanderen/België werkende personen die tijdens de referentieperiode betaalde arbeid verricht hebben in een in Vlaanderen/België gevestigde productie-eenheid, voor zover het een hoofdactiviteit betreft.

Bij de raming van de binnenlandse werkgelegenheid gaat het om het jaargemiddelde van het betreffende jaar. Dit wordt berekend als het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden.

De **totale binnenlandse werkgelegenheid** wordt gevormd door het totaal aantal personen vanaf 15 jaar met een (1) loontrekkende job, (2) personen met een job als zelfstandige en (3) personen met een job als helper.

De **loontrekkende** binnenlandse werkgelegenheid wordt becijferd door volgende componenten op te tellen:

³ Werknemers in internationale instellingen horen niet bij de binnenlandse werkgelegenheid, omdat internationale instellingen officieel buiten het Belgisch grondgebied vallen.

- de personen met een hoofdjob als loontrekkende gekend bij RSZ en RSZPPO/DIBISS
- de personen met een job als student gekend bij RSZ of RSZPPO/DIBISS
- de personen met een statuut als PWA-werknemer
- de personen die gekend zijn bij RSZ als werkend in België, maar met een woonplaats in één van de buurlanden (cf. inkomende grensarbeid)

De binnenlandse werkgelegenheid voor **zelfstandigen** omvatten de personen met een job als zelfstandige in hoofdberoep, als zelfstandige in bijberoep en als zelfstandige na pensioen. Bij deze laatste categorie worden de personen met een job als zelfstandige na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

De binnenlandse werkgelegenheid voor **helpers** omvatten de personen met een job als helper in hoofdberoep, als helper in bijberoep en als helper na pensioen. Bij de deze laatste categorie worden de helpers na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

2.2. Loontrekkende binnenlandse werkgelegenheid – in arbeidsvolume

De binnenlandse werkgelegenheid zoals in deze component uitgewerkt omvat het **aantal voltijdsequivalente loontrekkende jobs (VTE)** of het **aantal effectief gepresteerde arbeidsuren van alle loontrekkenden** vanaf 15 jaar die een hoofdjob hebben in Vlaanderen/België (of andere geografische entiteit). Centraal staat hierbij dus de **telling van het aantal VTE of gepresteerde arbeidsuren volgens werkplaats**.

De binnenlandse werkgelegenheid, uitgedrukt in arbeidsvolume, bestaat uit alle gepresteerde uren door in Vlaanderen/België loontrekkende personen die tijdens de referentieperiode betaalde arbeid verricht hebben in een in Vlaanderen/België gevestigde productie-eenheid, voor zover het een hoofdactiviteit betreft.

Bij de raming van het arbeidsvolume wordt een correctie gemaakt voor vakantiedagen en wettelijke feestdagen. Tot 2013 werd het aantal vte verminderd met 21 conventionele vakantiedagen en 10 wettelijke feestdagen; vanaf 2014 met 21,7 conventionele vakantiedagen en 10 wettelijke feestdagen. Dit conform het gemiddeld aantal conventionele vakantiedagen op basis van de loonenquête van de FOD Economie (21,7 dagen voor België) (zie methodologisch rapport voor meer info). Deze wijziging heeft een impact op de evolutie (cf. daling) van het arbeidsvolume in 2014.

Het **aantal arbeidsuren per persoon** op jaarbasis geeft het gemiddeld aantal gepresteerde uren op jaarbasis weer voor een loontrekkende persoon binnen een combinatie werkplaats-leeftijd-geslacht-arbeidsregime.

3. Pendel

3.1. Inkomende pendel (loontrekkenden)

De pendelstromen vormen een afgeleide component van de (loontrekkende) binnenlandse werkgelegenheid. De **inkomende pendel** is met name bepalend voor de omvang van de binnenlandse werkgelegenheid in een regio en zij verklaren het verschil tussen de werkende beroepsbevolking (supra) (cf. werkenden woonachtig in Vlaanderen) en de binnenlandse werkgelegenheid (cf. werkend in Vlaanderen). Personen die niet in Vlaanderen wonen, maar er wel een job uitoefenen dragen namelijk wel bij tot de economische activiteit in Vlaanderen, maar niet tot de Vlaamse werkzaamheid (aangezien zij als inkomende pendelaars niet tot de werkende beroepsbevolking behoren).

Aangezien bij zelfstandigen de werkplaats wordt gelijkgesteld met de woonplaats worden voor de pendelstatistieken enkel de loontrekkenden weerhouden.

3.2. Uitgaande pendel (loontrekkenden)

Voor de loontrekkenden zijn tevens pendelstatistieken beschikbaar over **uitgaande pendelaars**: zij die wonen in België/Vlaanderen (of elke andere geografische entiteit) maar werken in een buurland, een ander gewest, een andere gemeente. Aangezien bij zelfstandigen de werkplaats wordt gelijkgesteld met de woonplaats worden voor de pendelstatistieken enkel de loontrekkenden weerhouden.

4. Jobs

De jobs zijn de tijdens de referentieperiode vervulde arbeidsplaatsen bij de in België gevestigde productie-eenheden. Bij de jobs zijn alle uitgeoefende hoofd- en nevenactiviteiten van eenzelfde persoon inbegrepen, evenals de nevenactiviteiten van de personen die geen hoofdactiviteit uitoefenen. Ook de jobs van werknemers die tijdelijk afwezig waren van het werk, mits er een formele arbeidsverhouding bestond, worden meegeteld (bijvoorbeeld bij ziekte, zwangerschapsverlof, vakantie). De jobs omvatten (jobs voor) loontrekkenden, zelfstandigen en helpers.

Bij de raming van het totaal aantal jobs gaat het telkens om het jaargemiddelde van het betreffende jaar. Dit wordt berekend als het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden.

Het **totaal aantal jobs** wordt gevormd door het totaal aantal (1) loontrekkende jobs, (2) de jobs van zelfstandigen en (3) de jobs van helpers.

De **loontrekkende** jobs worden gecijferd door volgende componenten op te tellen:

- de loontrekkende jobs gekend bij RSZ en RSZPPO (bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek)
- de studenten gekend bij RSZ
- de studenten gekend bij RSZPPO
- de PWA-werknemers

De jobs van **zelfstandigen** omvatten de jobs van zelfstandigen in hoofdberoep, de zelfstandigen in bijberoep en de zelfstandigen na pensioen. Bij de zelfstandigen na pensioen worden de zelfstandigen na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

De jobs van **helpers** omvatten de jobs van helpers in hoofdberoep, de helpers in bijberoep en de helpers na pensioen. Bij de helpers na pensioen worden de helpers na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

De plaats van de vestiging, die bepaalt waar de job wordt geteld, is de gemeente (van de vestigingseenheid) waar de werknemer is tewerkgesteld. Jobs van werknemers zonder vaste plaats van tewerkstelling, van werknemers werkend bij de klant, van gedetacheerde werknemers en van thuiswerkers worden toegewezen aan de vestigingseenheid van de eigen onderneming waarvan zij administratief afhangen.

Voor werknemers van buitenlandse ondernemingen zonder vestiging in België en personeel van huishoudens (waar de woonplaats van de werkgever als plaats van tewerkstelling wordt beschouwd) moet vanaf 2014 een beperkte aanduiding van de plaats van tewerkstelling opgegeven worden. Hierdoor kunnen de jobs van werknemers van ondernemingen die hoofdzakelijk in het Vlaams, Waals of Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief zijn, niet aan één specifieke werkgemeente, -RESOC of -provincie worden toegewezen. Vandaar dat vanaf 2014 voor een aantal jobs deze lagere geografische niveaus niet gekend zijn.

4.1. Afgeleide indicatoren

De jobratio geeft het aantal jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd (15-64 jaar) weer en kan als volgt worden berekend: **jobratio** = (aantal jobs / aantal inwoners 15-64 jaar) * 100.

5. Vestigingen

De vestigingen zijn de tijdens de referentieperiode actieve en in België gevestigde productie-eenheden. Het gaat om bedrijven of bedrijfseenheden die vanuit een locatie in België arbeid of kapitaal inzetten voor het ontwikkelen van goederen of diensten. De vestigingen delen we verder op in vestigingen met en zonder personeel.

De vestigingen zonder personeel zijn vooralsnog niet in kaart te brengen. In de toekomst zal onderzocht worden in welke mate deze component kan worden ingevuld met behulp van data uit de Vlaamse Kruispuntbank van Ondernemingen (VKBO).

Voorlopig beschikken we aldus enkel over data met betrekking tot de vestigingen met personeel.

5.1. Vestigingen met personeel

De bronstatistiek voor de raming van het aantal vestigingen met personeel wordt gevormd door de statistieken naar werkplaats van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), de zogenaamde gedecentraliseerde statistieken. De gedecentraliseerde RSZ-statistieken omvatten alle vestigingen met personeel gekend bij RSZ en bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Plaatselijke en Provinciale Overheden (RSZPPO).

Een vestiging wordt door de RSZ omschreven als een plaats die geografisch kan worden geïdentificeerd met een adres en waar de activiteit of ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend.

6. Detailniveau

Al de cijfers uit de Vlaamse Arbeidsrekening zijn in principe beschikbaar tot op het niveau van de **gemeenten**. Door opsplitsingen naar extra kenmerken (zie infra) kunnen er evenwel te kleine aantallen bekomen worden in een aantal tabellen, waardoor er een conflict ontstaat met de privacywetgeving. Om dat vermijden, wordt er in deze tabellen geclusterd op een hoger geografisch niveau (Resoc's). We geven hierbij nog mee dat een aantal Vlaamse gemeenten gefuseerd zijn op 1-1-2019. Om een consistente reeks te bekomen, zijn alle tijdreeksen aangepast aan de nieuwe indeling.

De meeste tabellen uit de Vlaamse Arbeidsrekening worden uitgesplit naar **geslacht** en **leeftijd**. Bij de leeftijd gaat het om 5-jarige leeftijdsklassen. Daarnaast zijn er een aantal indicatoren die een verdere opsplitsing maken met andere kenmerken. Hieronder lijsten we deze **bijkomende kenmerken** op.

6.1. Arbeidsregime

Het arbeidsregime omvat drie categorieën: de werkenden in een voltijds regime, de werkenden in een deeltijds regime en de werkenden in een speciaal regime. De deeltijdse prestaties betreffen de prestaties van de werknemer die gemiddeld slechts een gedeelte presteert van de arbeidstijd van de referentiepersoon, d.i. de voltijdse werknemer in dezelfde onderneming (of bij gebrek daaraan in dezelfde sector) die dezelfde arbeid uitoefent als de betrokken werknemer.

De groep personen met een speciaal arbeidsregime omvat de prestaties als seizoenarbeider, interim-werknemer of werknemer met gelimiteerde prestaties. Seizoensarbeid heeft betrekking op korte arbeidsperiodes, hetzij als gevolg van de seizoensgebonden aard van het werk, hetzij als gevolg van de noodzaak van de onderneming en om een beroep te doen op versterking voor bepaalde periodes van het jaar. De interim-arbeid betreft de werknemers die door een erkend uitzendbureau ter beschikking gesteld worden van een gebruiker. De aanduiding 'gelimiteerde prestaties' geldt voor werknemers die verbonden zijn met de werkgever via een contract van korte duur en voor een tewerkstelling die per dag niet de gewoonlijke dagduur bereikt. Het betreffen hier bijvoorbeeld extra's in de horeca, monitoren in de socio-culturele sector, die voor slechts enkele uren worden aangeworven. De specifieke regelingen voor gelegenheidsarbeid in de land- en tuinbouw en in de horeca worden ook onder deze categorie opgenomen.

6.2. Sectoren

Voor een aantal indicatoren zijn er sectorale gegevens beschikbaar. De indeling naar hoofdsectoren kunnen we aanbieden tot op het niveau van de gemeenten. Bij de meer gedetailleerde WSE-sectoren gaan we over naar een hoger geografisch niveau (Resoc's).

Vóór 2008 werden de WSE-sectoren afgebakend volgens de WSE(40)- of WSE(46)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2003. Voor de sectorale verdeling van de werkenden en loontrekkenden 2006 en 2007 werden de sectorcodes evenwel geconverteerd van de oude naar de nieuwe nomenclatuur, namelijk de WSE(42)-sectorindeling.

In 2008 werd een nieuwe NACE-Bel-nomenclatuur ingevoerd. Vanaf 2008 worden de sectoren in de Vlaamse Arbeidsrekening bijgevolg ook afgebakend volgens een herwerkte WSE(42)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2008. De WSE-sectorindelingen met de overeenkomstige NACE-Bel-sectoren zijn terug te vinden op onze [website](#).

Naast de overgang naar de nieuwe NACE-Bel-nomenclatuur, zijn de bronstatistieken die worden aangewend voor de opmaak van de Vlaamse arbeidsrekening ook onderhevig aan administratieve wijzigingen in de tijd. Hierdoor kunnen er kleine, maar soms ook meer ingrijpende tijdreeksbreuken voorkomen die betrekking hebben op de globale tewerkstelling of op (verschuivingen in) specifieke activiteitssectoren. De **voornaamste tijdreeksbreuken** van de laatste jaren zijn de volgende:

- Vanaf 2010 worden de *dienstencheque-ondernemingen* prioritair ingedeeld volgens de aard van de geleverde diensten. Dit ging gepaard met aanzienlijke sprongen in het aantal werkenden in de betrokken WSE-sectoren (cf. t14, t15 en q7) tussen 2009 en 2010.
- Vanaf 2011 werd een hervormde RSZ-aangifte voor het *overheidspersoneel* ingevoerd, die het mogelijk maakt werknemers die zich in bepaalde stelsels van inactiviteit bevinden te onderscheiden. Zo worden de werknemers die zich in een stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen bevinden, niet langer geteld als tewerkgestelde werknemer. Als gevolg van deze herzieningen (cf. het Capelo-project) werden in 2011 een 12 000-tal RSZ-loontrekkenden minder geteld. Het ging hierbij vooral om een tijdreeksbreuk in het onderwijs (WSE-sector q5) en de telecommunicatie (t10).
- Voor de cijfers van 2012 werd tevens een bijkomende correctie gedaan – ook als gevolg van het Capelo-project – voor werknemers van het *ministerie van Defensie*, in het kader van de maatregel van de vrijwillige opschorting van prestaties (VOP). Deze correctie resulteerde tot een vermindering van ongeveer 3500 eenheden bij de openbare besturen (WSE-sector q2)
- De gedecentraliseerde RSZ-statistieken zijn vanaf 2015 beschikbaar op de laatste dag van elk kwartaal. Voorheen waren deze enkel beschikbaar op de laatste dag van het tweede en het vierde kwartaal. De berekening van het jaargemiddelde van de RSZ-loontrekkenden volgens werkplaats gebeurt vanaf 2015 dan ook op basis van de vier kwartalen van het jaar, en niet meer enkel op basis van het tweede en vierde kwartaal. Hierdoor moet rekening worden gehouden met een tijdreeksbreuk. Deze tijdreeksbreuk is vooral merkbaar in sectoren met een seizoengebonden werkgelegenheid, zoals de primaire sector (p1) of de sector ‘recreatie, cultuur en sport’ (q1).
- Integratie van de internationale tewerkstelling in de cijfers vanaf 2017 (gemeten door BISA). De loontrekkenden werkzaam bij een internationale instelling waren voordien niet gekend als ‘werkend’ maar als ‘niet-beroepsactief’, omdat er geen enkele betrouwbare en volledige statistiek bestond die hen in kaart bracht. Dit zorgt voor een tijdreeksbreuk tussen 2016 en 2017. Er komen ongeveer 40 700 werkenden bij, waarvan ongeveer 30 300 wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 7000 in het Vlaams Gewest en 3400 in het Waals Gewest. Deze loontrekkenden vallen allemaal onder de quartaire sector; de internationale scholen het onderwijs (q5) en de andere internationale instellingen onder algemene overheidsdiensten (q3). Deze instellingen worden gezien als buitenlands grondgebied, de werkplaats van deze loontrekkenden is daarom ‘buitenland’.
 - Op 1 januari 2018 is de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden (HVKZ) opgegaan in twee andere instellingen van sociale zekerheid: de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV). Dit resulteert in ongeveer 1000 bijkomende werknemers in de sector ‘Transport’ (t5)
 - In de RSZ PPO bestanden vóór 2017 werd gewerkt met de methodologie eigen aan de RSZPPO. Vanaf 2017 heeft de RSZ de inning van de sociale zekerheidsbijdragen van de werknemers tewerkgesteld bij de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten overgenomen van de RSZPPO/DIBISS. Hierdoor werd ook RSZ-methodologie geïntegreerd binnen RSZ PPO data en werden enkele afwijkingen rechtgezet. Één van deze afwijkingen had een redelijke impact: leerkrachten van gemeentelijk-provinciaal onderwijs die een vergoeding ontvingen voor middagtoezicht/busbegeleiding werden in

de DMFAPPO aangegeven en daardoor ook geteld als werkend bij RSZ PPO. De leerkrachten in gemeenschaps- of vrij onderwijs kunnen ook zo een vergoeding hebben maar deze werden niet aangegeven door de inrichtende macht. Als gevolg hiervan is de correctiesleutel voor dubbeltellingen tussen RSZ en RSZ PPO in België gedaald van 0,0050 naar 0,0036. Deze methodologische wijzing resulteert in een 5000 tal extra loontrekkenden.

6.3. Nationaliteit & migratieachtergrond

De variabelen nationaliteit en migratieachtergrond verdelen de bevolking (volgens socio-economische positie) in zes nationaliteits- en migratieachtergrondgroepen:

1. Belg: Belgische nationaliteit/migratieachtergrond
2. Andere EU-15 (buurlanden): nationaliteit/migratieachtergrond van één van de buurlanden van België (Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland)
3. Andere EU-15 (West-EU-15): een andere nationaliteit/migratieachtergrond (dan de Belgische dan wel de buurlanden) binnen de West-EU-15 (Denemarken, Finland, Ierland, Oostenrijk, Verenigd Koninkrijk, Zweden)
4. Andere EU-15 (Zuid-EU-15): een nationaliteit/migratieachtergrond van de Zuidelijk gelegen landen van de EU-15 (Griekenland, Italië, Portugal, Spanje)
5. Andere EU-28: nog een andere nationaliteit/migratieachtergrond binnen de EU-28 (Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië⁴, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië)
6. Niet-EU: een nationaliteit/migratieachtergrond van een land buiten de EU-28

De methodologie voor de integratie van de nationaliteits- en migratieachtergrondgegevens werd voor het eerst toegepast op de (beroeps)bevolking uit de Vlaamse arbeidsrekening voor het jaar 2012 (nulmeting).

6.4. Werkplaats

Bij de meeste indicatoren gaat het bij de geografische indeling om de woonplaats. Bij de tabellen rond binnenlandse werkgelegenheid en (inkomende) pendel wordt ook de werkplaats opgenomen.

De plaats van de vestiging, die de plaats van tewerkstelling van de werknemer bepaalt, is de gemeente (van de vestigingseenheid) waar de werknemer is tewerkgesteld. Werknemers zonder vaste plaats van tewerkstelling, werknemers werkend bij de klant, gedetacheerde werknemers en thuiswerkers worden toegewezen aan de vestigingseenheid van de eigen onderneming waarvan zij administratief afhangen.

Voor werknemers van buitenlandse ondernemingen zonder vestiging in België en personeel van huishoudens (waar de woonplaats van de werkgever als plaats van tewerkstelling wordt beschouwd), moet vanaf 2014 een beperkte aanduiding van de plaats van tewerkstelling opgegeven worden. Hierdoor kunnen de werknemers van ondernemingen die hoofdzakelijk in het Vlaams, Waals of Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief zijn, niet aan één specifieke werkgemeente, -RESOC of -provincie worden toegewezen. Vandaar dat vanaf 2014 voor een aantal werknemers deze lagere geografische niveaus niet gekend zijn.

⁴ Kroatië trad pas op 1-1-2013 toe tot de Europese Unie. Dit betekent dat vóór 2013 loontrekkenden met de Kroatische nationaliteit onder de categorie Niet-EU gegroepeerd worden, en vanaf 2013 tot de categorie Andere EU horen.

6.5. Dimensieklasse

Bij de tabellen van de vestigingen nemen we de dimensieklasse op. De gedecentraliseerde RSZ-statistieken leveren ons data op naar negen dimensieklassen van de vestigingseenheid, in onze tabellen aangeduid met 'dimensie(9)': 1-4 werknemers, 5-9 werknemers, 10-19 werknemers, 20-49 werknemers, 50-99 werknemers, 100-199 werknemers, 200-499 werknemers, 500-999 werknemers en meer dan 1000 werknemers.

Deze negen dimensieklassen worden verder omgezet naar vier dimensieklassen (in onze tabellen aangeduid met 'dimensie(4)'). De vier onderscheiden klassen zijn: micro (1 tot en met 9 werknemers), klein (10 tot en met 49 werknemers), middelgroot (50 tot en met 199 werknemers) en groot (>200 werknemers). Met deze indeling sluiten we nauw aan bij de definities die gehanteerd worden door Eurostat.